

חינוך מהלב / שיחה שניה - להשפיע על הרצון

איך מייצרים רצון

כשמישהו אוהב משהו, הוא תמיד יעשה אותו. אם אנחנו רוצים שהם ימשיכו לעשות את מה שהנחלנו להם, צריך לגרום להם לאהוב את זה.

איך גורמים לאדם לאהוב משהו?

צריכים לדאוג שהוא יחווה חוויות חיוביות ונעימות סביב מה שאתה רוצה להנחיל לו.

וככה אתה לא מלמד אותו ללמוד, שזה משהו שאולי הוא יפסיק לעשות ביום מן הימים, אלא אתה מלמד אותו לאהוב ללמוד, ואז אתה כביכול מבטיח את זה שהוא תמיד יעשה את זה.

אתה לא מלמד את הילדה ללכת בצניעות, אלא להיות צנועה, להתחבר לזה, להרגיש טוב עם זה. וככה בכל דבר. בפרט בדור כזה, שהרחוב החיצוני מציע כל כך הרבה פיתויים, התפקיד שלנו כהורים ומחנכים, להאיהב את הדרך הזו על הילדים והבחורים. ניתן כמה עצות ודוגמאות.

קשר אישי ומחמאות

סיפר הרב יצחק דרזי, אחד ממקורבי הרב יוסף שלום אלישיב זצ"ל (הובא בקונטרס 'בדרכי העליה'): פעם אחת, בזמן שישבתי אצל הרב, נכנס אליו איזה עסקן גדול, ואמר שהוא מצונין להשקיע כסף, כדי לחזק את הלימוד של האברכים בכלל, ואם יישאר מהכסף הזה, הוא יתן ממנו לתלמידי ישיבה גדולה. ואם יישאר עוד, אז לתועלת תלמידים בישיבה קטנה.

אמר לו מרן הרב אלישיב: "אני חולק עליך בשני דברים. הראשון - אתה חושב שצריך להתחיל בכלל, ואני סבור שצריך להתחיל קודם עם ישיבה קטנה, אחר כך עם ישיבה גדולה, ורק אחר כך כולל."

והדבר השני - אתה חושב שמה שצריך זה חיזוק בלימוד, שילמדו יותר, ואני סבור, שמה שחסר זה עידוד.

אני רואה בחורים שהולכים לישיבה קטנה ממש עילויים, או אפילו חצי עילויים, וכעבור חצי שנה או שלושת רבעי שנה אני רואה את הירידה עליהם.

אני חושב, שאם תבנס לישיבה פלונית, ותשאל את הר"מ שם אם הוא מכיר את השמות של כל הבחורים, אתה תראה שהוא לא מכיר...

איך בחור יכול לגדול ככה?!

לכן, תתן כסף לאברכים, שיעודדו בחורים, שבחור יראה שיש מי שמכיר אותו, שחושב עליו, שאכפת לו ממנו..."

כששמעתי את דברי הרב, נדהמתי, הייתי חייב לחדד לעצמי את הדברים, אז אמרתי: "הרב מתכוון שהוא ישלם

בפעם הקודמת ראינו שהדור שלנו שונה מאד מהדורות הקודמים, בעיקר בירידה בכח הסבל, ולכן יש צורך לחנק בגישה מתאימה לדור. נמשיך.

למעשה הגישה הפשוטה בחינוך, שמי שלא למד או קרא הדבר הראשון שהוא יעשה, זה לגרום לילד או לתלמיד - לעשות.

כלומר, אם אני נכנס לבית ורואה ילדים שמבקשים בדרך ארץ, מסדרים אחריהם את המיטה, מפנים את הצלחת, מוותרים, מה אני מביין? שהם מחונכים.

אם אני נכנס לכיתה, ורואה את כולם מקשיבים, מרימים כסאות, אני נכנס לישיבה וכולם לומדים, מישהי נכנסת לסמינר וכולן צנועות וחסודות, כנראה זו כיתה טובה, ישיבה טובה, סמינר טוב.

כשהורים רוצים לחנק את הילד, בדרך כלל, אם הילד יעשה מה שמצופה ממנו, ידבר יפה בלי חוצפה, יקום בזמן, יקשיב מיד למה שאומרים לו, ההורים יציינו לעצמם שהוא ילד מחונך.

אבל האמת היא, שזה שילד עושה, זה לא אומר שהוא ימשיך לעשות, זה לא מוכיח שהוא אוהב לעשות, וממילא אין שום הבטחה שהוא ימשיך לעשות כל החיים.

יכול להיות שהסיבה שהוא עכשיו עושה את מה שמצופה ממנו, זה אולי בגלל שהוא מפחד מהורים, אולי בגלל שהוא רוצה לרצות, אולי מתמימות שהוא עדיין לא מכיר משהו אחר, ועוד סיבות דומות, שברגע שכל אחת מהן תתפוצץ, הוא יפסיק לעשות.

ורואים את זה גם במציאות, שילדים וילדות, כשהם מתבגרים, לפעמים הם עוברים שינויים קיצוניים, בתקופה כזו מהירה, שקשה להאמין שזה אותו אחד שהיה כאן לפני כמה חודשים.

אפשר לראות אנשים שאחרי החתונה השתנו, ועזבו כל מיני דברים שהבית והמוסד הלימודי - ישיבה, סמינר, מדרשה - ניסו להנחיל להם.

למה? הרי היה כל כך טוב, הם היו מהטובים שם, בבית הם היו כמו כל האחים, אז איך זה קרה? איפה ה'תקלה'?

התשובה, כי בבית לימדו אותם לעשות מעשים, אבל לא גרמו להם לאהוב את מה שהם עושים, להתחבר באמת למה שהם עושים. בישיבה או בבית-הספר דאגו שהם יעשו, אבל לא הטמיעו בהם את הרצון לעשות.

השאלה היא - אז מה כן? איך מייצרים רצון? איך גורמים להם לאהוב את מה שהם עושים ולהיות כאלו באמת?

לאברכים כדי שיטפחו על השכם של הבחורים, ושיזמינו אותם לסעודת שבת לעודד אותם?"

"כן כן, נכון", ענה הרב, "בדיוק לזה הכוונה".
היתה לרב קרן, שהמטרה שלה היתה לשלם לבחורים, שיטודדו אחד את השני.

פעם אחת הוא פנה לרב אברהם גולדשמיט, ואמר לו: "נגמר לי הכסף בקרן, אני מבקש שתלך לגבירים לאסוף כסף למלא את הקופה של הקרן, אבל לא לסתם גבירים, כי הם לא יבינו את זה, תלך לגבירים בני תורה, כי רק הם יבינו דבר כזה".

צריך לדעת שהרב אלישיב מעולם לא הסכים להחזיק תחת ידיו כספי צדקה, ואם מישהו השאיר אצלו כסף להעביר למישהו, הוא היה מבקש שיבואו ויקחו את זה מיד.

אבל לעניין הזה הוא החזיק ממש קרן, שהוא גם היה דואג למלא אותה, ומכאן נבין, עד כמה הוא החשיב את הנושא הזה של עידוד ומחמאות לבחורים.

רק אציון, שבהזדמנות אחת שהיתה לי שיחה עם הרב בנושא, הבנתי ממנו, שהוא עצמו התעודד ממה שכתב עליו בעל ה'לשם' בהקדמה, כשהוא היה בן שלוש-עשרה, כשהיה כותב לפניו את ספרו, מפני שכהה מאור עיניו.

עד כאן דברי הרב יצחק דרזי.

איזו הסתכלות נכונה ואמתית של גדול דור כבר לפני שנים, להבין שזה לא הלימוד, אלא החוויה, מה אני מרגיש בעקבות הלימוד, זה יותר חשוב מהכל. וככל שהבחור יותר צעיר, זה יותר חשוב.

לזכור, קשר אישי והמון מחמאות, יקדמו את הילד או הנער יותר מכל דבר אחר. יציאה ביחד, לגרום לו לתת בק אמון, להרגיש אהוב, שירגיש שמעריכים כל פעולה שלו.

נקודות הצלחה

בתקופה מסוימת, שימשתי כרכז הפעילות של ארגון 'יד אליעזר' - 'בני יוסף', שזה ארגון שמצמיד אברכים לבחורים לצורך הקידום שלהם בלימודים.

הייתי משוחח עם האברכים שלומדים עם הבחורים, והרבה פעמים הם היו אומרים: 'הוא לא באמת רוצה ללמוד!...' 'צריך לרדוף אחריו!' 'הוא אוהב לדבר!' 'אין לו חשק!' מה עושים?

לפי מה שהסברנו, מה שצריך לעשות, זה לא ללמוד אתו שעה, אלא לדאוג שבשעה הזו יהיה לו כף, והכף הזה יתקשר עם התורה.

קודם כל תבדוק כמה זמן הוא באמת מסוגל ללמוד. נניח שבחנת את המציאות וראית שעשר דקות, זה זמן שהוא עדיין יושב יפה וזה לא מעיק עליו.

אתה אומר לו, אנחנו לומדים עשר דקות, ואם הצלחת - אתה מקבל משהו טעים, קטן. או צובר נקודה לאיזשהו יעד קרוב, יציאה, ארוחה, מה שהוא אוהב.

וגם יעד סופי קצת יותר מאתגר, עם תגמול הולם יותר, כמו קארטינג, נסיעה לרבי שמעון, משהו שיהיה שווה לו להשקיע. ותבין שגם כך ולהורים זה שווה מאד להשקיע, כי ככה זה חוזר לו לנפש, זה הופך להיות כף ולא מעיק.

ובכל סבב של מבצע, תגדיל קצת את היעד, שהמטרה היא, שהוא יוצא מהלימוד כשהוא מרוצה מעצמו.

תשוחח אתו הרבה על עצמו, תחמיא לו על כל הצלחה קטנה, תתלהב ממנו באמת, מדי פעם תפנק אותו בפיצה, פלאפל, אפילו תזמין אותו לבית שלך [רק במידה שיש לך היכרות טובה עם ההורים, אחרת זה מחשיד מאד במציאות של היום].

כשהוא ייזכר כך ובשיעורים שלך, יהיה לו כף, ובזה אתה בעצם יוצר לו אהבת תורה אמיתית, כי התורה מתקשרת לו עם הכף.

גם יותר מדי אהבה וטיולים ופטפוטים כל היום זה לא טוב, צריך גם גבולות, אבל העיקרון הוא להגיע אל הלב שלהם, אל הרגש, ומשם למשך אותם לאט לאט לאהוב את המצוות. תנסו רגע להיזכר בשנים שלמדתם בבית הספר, כמה מאתנו כבר זוכרים את כל מה שהם למדו שם, אם בכלל...

מה אנחנו כן זוכרים?

את הטיולים, את המסיבות, טפיחה על השכם של איזה מלמד או מורה, ביקור חולים, רגע נדיר עם איש צוות...

מי שאלו עיקר הזכרונות שלו, הוא זוכר את המוסד לימודי הזה לטובה, וממילא גם מכבד את העקרונות שניסו להנחיל לו שם.

וגם להיפך, מי שהשנים האלו זכורות לו לרעה, זה יכול להיות אפילו בגלל כמה מקרים בודדים שבהם הוא חווה חוויות שליליות, אפילו רק ממורה אחד, שהגיע באותו יום אולי קצת עצבני על משהו שקרה בבית שלו, וההורים שלו לא גילו מספיק הבנה, שנים של ילדות יכולות לפעמים להיזכר לרעה בגלל כאלו תחושות.

מה למדנו? שרגש זה כמעט הכל... אהבת תורה או להפך, אהבה לתענוגים, קונים רק עם רגש, וזה מה שאנחנו צריכים לעשות עם הילדים בבית, עם התלמידים בכיתה, או בשיעורים פרטיים.

לכן אפשר להבין כמה חשיבות יש לכל ערב גיבוש, לכל מסיבה, לכל טיול, לכל שיחה אישית, אם הם מתקשרים אצל הילד או התלמיד כתגמול על תורה, על מידות טובות ודרך ארץ. וגם להיפך, עונש שלא ניתן נכון, עלול לייצר רגש שלילי אל התורה והמצוות.

בעזרת ה', בשבוע הבא נמשיך את הנושא הזה, ונראה עוד כמה דוגמאות ותובנות מעניינות.

שיעורי תורה

יום שני - משפחת דיין ברחוב אהבת אדם 34 דירה 7

כפר יונה בשעה 21:00

נושא - טהרת המשפחה ושלום בית מה שתמיד רצית לשאול... קהל - גברים נשואים

יום רביעי - בית המדרש באר יצחק, קדימה;

בשעה 19:00

נושא - נביא יהושע קהל - כללי

יום רביעי - בבית המדרש חסד לאברהם, רחוב

תנאים 7 כפר סבא; בשעה 20:45

נושא - פרשת השבוע קהל - נוער קירוב

שבת - בית הכנסת אהבת שלום, קדימה; בשעה

17:00

נושא - הלכות וענייני דינא קהל - כללי

מוצאי שבת - משפחת אמירה, רחוב האחוה 34 כפר

יונה; בשעה 22:00 נושא - אמונה ובטחון

קהל - כללי

הודעות חשובות

אם ירצה ה', לאחר חג הפסח, תפתח סדנה לנשים בנושא חינוך ילדים - כלים מעשיים להתמודד ועיצוב התנהגות בגיל הרך, היסודי, ונוער מתבגר

פרטים בהמשך

לידיעתכם...

השיעורים והשיחות נערכו על ידי האברך דוד יעקב עבו

ניתן לקבל את דפי החיזוק ותכנים נוספים גם במייל

david0504148948@gmail.com

ניתן להאזין לשיעורים מרתקים במגוון

נושאים מאת כותב השורות, בקו 'פרשת דרכים' 034-7962698

כמו כן, ניתן להוריד שיעורים אלו במערכת קול הלשון

ישנו גם קו ישיר במערכת קול הלשון להאזנה לשיעורים: 0333718424

דוד יעקב עבו

מוהל מוסמך (אברך)

050-4148948

- סטריליזציה רפואית
- חיסוי אישי ומעקב לפני ואחרי הברית
- חומרים באיכות גבוהה
- זמין 24 שעות לכל שאלה
- ללא מוסקטיו
- אפשרות ללוויה הברית בשירה וניגון